

מפרט מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה' – כסלו, תשס"ה

מבחן המיצ"ב בעברית כולל שני נוסחים. בכל נוסח מבחן נבדקים שלושה נושאים: (1) הבנת הנקרא, (2) הבעה בכתב ו-(3) הבנה מטה-לשונית (הבנה דקדוקית). כל תלמיד נבחן בנוסח מבחן אחד בלבד.

כל נוסח מבחן כולל ארבעה פרקים, ובהם נבדקים שלושה נושאים.

הנושא **הבנת הנקרא** נבדק בשלושה פרקים. כל אחד מן הפרקים האלה כולל טקסט מלווה בשאלות. השאלות הן מסוגים שונים (כגון שאלות רב-בררה ושאלות "פתוחות"), ונבדקים ממדים שונים של הבנת הטקסט, כמפורט להלן (ראו פירוט בנספח).

הנושא **הבעה בכתב** נבדק בפרק נוסף, ויש בו מטלת כתיבה אחת מתוך הסוגים המפורטים להלן. כל מטלה נבדקת על-פי שלושה ממדי הערכה (ראו פירוט בנספח).

הנושא **הבנה מטה-לשונית** נבדק בשלושת הפרקים של הבנת הנקרא.

מפרט המבחן

נושא	פירוט	משקל יחסי	הערות
1 הבנת הנקרא	<p><u>סוגי הטקסטים</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ טקסט סיפורי ▪ טקסט מידע ▪ טקסט מפעיל <p><u>ממדי ההבנה הנבדקים*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת הרובד הגלוי של הטקסט ▪ פרשנות והיסק ▪ הערכה וביקורת ▪ הבנה מטה-טקסטואלית 	70%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ אורך כל טקסט: 100–400 מילים ▪ נושאי הטקסט הם מתחומי עניין שונים ▪ בכל סוגי הטקסטים נבדקים כל ממדי ההבנה
2 הבעה בכתב	<p><u>סוגי הכתיבה</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ כתיבה סיפורית ▪ כתיבת טיעון/שכנוע ▪ כתיבת הסבר <p><u>ממדי הכתיבה הנבדקים*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ תוכן ▪ מבנה ▪ לשון 	20%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ כל מטלות הכתיבה מוערכות על-פי שלושת הממדים ▪ מטלות הכתיבה הן בזיקה לטקסט (מילולי או חזותי) או ללא זיקה אליו
3 הבנה מטה-לשונית	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הכרת סדר האותיות ▪ זיהוי שורש משותף (משפחת מילים) ▪ זיהוי הגופים והזמנים (עבר, הווה, עתיד וציווי) ▪ בצורות הפועל, והשימוש בהם ▪ התאמה במין ובמספר בין שמות לפעלים ולתארים ▪ הכרת התפקידים של סימני הפיסוק: נקודה, סימן שאלה, סימן קריאה ומרכאות 	10%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דגש על הבנה של הצורות/המבנים והשימוש בהם. ▪ אין דרישה להגדרה או לניסוח של הכלל הדקדוקי או אזכורו.

* ראו פירוט בנספח למפרט

מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה' – כסלו, תשס"ה

נספח למפרט

הבנת הנקרא: פירוט ממדי ההבנה	
א.	הבנת הרובד הגלוי של הטקסט <ul style="list-style-type: none"> הבנת מילה מתוך הקשר איתור מידע המפורש בטקסט הבנת יחסים בין חלקי הטקסט תוך כדי הסתייעות בסמני קישוריות (מילות קישור ואזכורים)
ב.	פרשנות והיסק <ul style="list-style-type: none"> הבנת יחסים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט הסקת מסקנות יצירת הכללות הבנה של טענת-העל, הרעיון או המסר המרכזי זיהוי עמדת הכותב
ג.	הערכה וביקורת <ul style="list-style-type: none"> הבחנה בין דעה לעובדה חיזוי/העלאת השערות בדיקה לטקסט הבנה של מטרות הטקסט (לשם מה פורסם) הבעת עמדה אישית מנומקת על הטקסט
ד.	הבנה מטה-טקסטואלית <ul style="list-style-type: none"> הבנת השימוש באמצעים רטוריים הבנת השימוש בדימויים ובמטפורות הבנה מטה-לשונית
הבעה בכתב: פירוט ממדי ההערכה	
• תוכן (50%)	<ul style="list-style-type: none"> א. פיתוח התוכן: פירוט, מורכבות, הצגת נקודות ראות שונות, עושר רעיוני וכד' ב. צמידות ורלוונטיות לנושא הכתיבה ולמטרתה ג. מודעות לנמען: הכללת המידע הדרוש לנמען לשם ההבנה של מטרת הכותב
• מבנה (20%)	<ul style="list-style-type: none"> א. מבנה רטורי: התאמה לסוגה ולמטלה ב. מבנה לוגי: קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים של הטקסט (קישוריות ולכידות) ג. היציג: סידור הכתוב וארגונו על-פני העמוד מבחינה גרפית (הפרדה בין מילים, בין פסקות ובין כותרת לטקסט)
• לשון (30%)	<ul style="list-style-type: none"> א. אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות ב. תחביר: מבנה משפט תקין, שימוש נכון במילות יחס והתאם דקדוקי (מין, מספר וכד') ג. פיסוק: שימוש נכון בסימני הפיסוק (נקודה או סימן שאלה בסוף משפט, נקודתיים לפני פירוט ומרכאות לציון ציטוט) ד. כתיב: אי-השמטת אותיות, היעדר טעויות, היעדר הפרדה של מילות יחס ו/או תחיליות ה. משלב לשוני: שימוש הולם במשלב והימנעות מעירוב משלבי